

SZAKDOLGOZAT

Bazsó Alexandra

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Gödöllői Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Turizmus vendéglátás alapképzési szak

**Kolumbia turizmusának kialakulása és fejlődése a
fenntarthatóság és a fesztiválok jegyében**

Belső konzulens: Dr. Kovács Gyöngyi
Egyetemi adjunktus

Belső konzulens
intézete/tanszéke: Vidékfejlesztés és
Fenntartható Gazdaság
Intézet

Gödöllő

2024

Tartalomjegyzék:

Tartalomjegyzék:.....	1
Bevezetés.....	2
1. Kolumbia a XX. században.....	4
1.1. A függetlenedés és Kolumbia megalakulása.....	4
1.2. Az ország politikai helyzete.....	5
2. Kolumbia turizmusa 1950-2010 között.....	7
3.1. Az 1950-es és 1960-as évek.....	7
3.2. Az 1970-es és 1990-es évek.....	9
3.3. A 2000-es évek első évtizede.....	11
3. Kolumbia turizmusa a XXI. század első évtizede után.....	13
4. Fenntartható turizmus politika.....	16
5. Fesztiválok története a kolumbiai kultúrában.....	18
5.1. A „Fastos” naptárak jelentése és a karneválok kialakulása.....	18
5.2. Fesztiválok a kolumbiai régiókban.....	18
6. Fesztiválok hozzájárulása a turizmus fejlődéséhez.....	21
7. Mélyinterjú a kolumbiai nagykövettel.....	23
7.1. Az interjú előzménye.....	23
7.2. Az interjú.....	23
7.3. Az interjú elemzése és eredménye.....	32
Összefoglalás.....	33
Irodalomjegyzék.....	35
Ábrajegyzék.....	39
Hallgatói nyilatkozat.....	40
Konzulensi nyilatkozat.....	41

Bevezetés

Szakedolgozatom témájaként egy számomra igen kedves, viszont annál komplexebb tárgykört választottam, ami nem más, mint Kolumbia turizmusa. Amikor elkezdtem kutatni e témakörben rájöttem, hogy igen nagy fába vágtam a fejszém, mivel magyar szakirodalmat csak nagyon elvétve lehet találni. Magyarországon nem igazán kutatták e témakört, aminek valószínűleg legfőbb oka, hogy történelmi és gazdasági szempontból sincs túl nagy befolyása Kolumbiának hazánkra. Ez nem csak manapság mondható el, régebben is így volt. Nem véletlenül nem tanítanak az iskolákban Kolumbia történelméről, legfeljebb felszínesen érintik a témát. Esetemben azonban nem ez a helyzet. Tény és való, hogy az iskolában nekünk sem tanítottak sokat a dél-amerikai országról, viszont az életemben mégis kiemelkedő szerepet játszik. A 2018-as év óta többször is volt lehetőségem együtt dolgozni kolumbiai táncsoportokkal különféle fesztiválokon. Bármiféle túlzás nélkül mondhatom, hogy nagyon felkeltették országuk, kultúrájuk és az egész népük iránti érdeklődésemet.

Nem ez az első eset, hogy egy olyan témakörben kutatok, amely Kolumbiához kapcsolódik. A gimnázium utolsó évében, mindenkinek kellett egy érettségi dolgozatot írni az általános érettségi mellett. Akik ismertek nem igazán lepődtek meg, hogy már akkor is Kolumbiát választottam a dolgozat témájaként. Igaz, akkor az ország történelme, függetlenedése és Simón Bolívar „A Felszabadító” néven emlegetett személy után kutattam. Már akkor is sokan kérdezték, hogy miért választok ilyen nehéz témát, ami után bonyolult kutatni és nem kapcsolódik a mi történelmünk, kultúránkhoz. Azonban én már abban az időben is tudtam, hogy ez az, ami engem érdekel és amiről szeretnék a lehető legtöbbet megtudni, megtanulni életem során. Így mondhatom nem ért senkit sem meglepetés, amikor az egyetemi szakdolgozatom témájaként ismét a Latin-amerikai országot választottam. Bár meg kell jegyezni igen sok idő kellett hozzá, hogy ezt eldöntsem. Viszont amikor elkezdtem gondolkozni, hogy mi az a téma, ami közel áll a szívemhez és tudok utána kutatni a jövőbeli szakmámban, akkor ismét Kolumbia volt az, ami legelőször eszembe jutott.

A téma aktualitását tekintve cáfolhatatlan, hogy a turizmus mindig naprakész szerepet tölt be egy ország életében. A világjárvány után megtapasztalhattuk milyen az, amikor a turizmus az egyik pillanatról a másikra eltűnik. Emiatt úgy gondolom mindig érdemes és fontos e téma után kutatni, főleg, ha valamikor a jövőben esetleg Magyarország is szeretne szorosabb együttműködést kialakítani Kolumbiával. Vizsgálatom, elemzéseim célja egy tiszta képet mutatni arról, hogyan és miként fejlődött Kolumbia turizmusa, arra a szintre, hogy ma Dél-

Amerika második vezető országa a nemzetközi turizmus tekintetében (Vanegas et al. 2020). Ezenfelül szeretném megmutatni a dolgozatot olvasók számára, hogy Kolumbia hallatán nem rögtön a rossz dolgokra kell gondolni, mivel az ország ennél sokkal több. Célkitűzésem, hogy a szakdolgozat elolvasása után a kulturális és természeti sokszínűséggel asszociálják Kolumbiát, ne pedig a negatívumokkal.

Dolgozatomban arra keresem a válaszokat, hogy miért tudott a dél-amerikai ország turizmusa ilyen gyorsan és ekkora lendülettel fejlődni. Ezenfelül, hogy mekkora befolyással voltak erre a fellendülésre a különféle fesztiválok és karneválok. Illetve miért tudhat magának Kolumbia egy olyan fenntartható turizmus politikát, amellyel nem sok ország büszkélkedhet.

Kutatási módszerként a kvalitatív módszert választottam. Tavaly szeptemberben vettem fel a kapcsolatot a Kolumbiai Köztársaság Magyarországi Nagykövetségével, akik örömmel álltak rendelkezésemre. Nagy megtiszteltetésben volt részem, mivel november végén a kolumbiai nagykövet személyesen fogadott a Budapesten található nagykövetségen. Miután átadtam az egyetemet szimbolizáló szerény kis ajándékokat, kezdetét vette a nagyjából másfél órás interjú. Elmondhatatlanul hálás vagyok a nagykövet Úrnak és kollégáinak, mivel nagyban hozzájárultok ahhoz, hogy szakdolgozatom megvalósuljon. Számomra nagyon megtisztelő volt az, hogy az interjú előtt összeállított és elküldött kérdéseimre, felkészülten válaszoltak az interjú során. Nagy segítség volt továbbá, hogy különböző forrásokat is összegyűjtöttek nekem a témához kapcsolódóan, amit meg is kaptam. Nem csak a kérdések megválaszolására jutott idő, hanem egy bővebb, mondhatni baráti beszélgetés alakult ki.

Itt utalnék vissza a bevezetésemnek az elejére, ahol ezt a témát egy lehetetlennek tűnő feladatként kezdtem el bemutatni, mégis egy pozitív csalódás lett a végén. A nagykövetségen szerzett források és a különféle idegennyelvű szakirodalmak segítségével, tudom ezt a témakört a következő fejezetekben széleskörűen ismertetni.

1. Kolumbia a XX. században

1.1. A függetlenedés és Kolumbia megalakulása

Még mielőtt fejest ugranánk a szakdolgozat közepébe és rátérnénk arra, hogy miként is alakult ki, illetve hol tart most Kolumbia turizmusa, kicsit vissza kell tekintenünk a múltba. Nem muszáj sokat, csupán nagyjából száz évet szükséges visszamennünk az időben.

Amikor Kolumbia turizmusának történetét szeretnénk tanulmányozni, elkerülhetetlen, hogy ne essen említés a politikáról és a háborúkkal vegyített történelméről. Azonban ez elmondható a dél-amerikai kontinens összes országáról, ugyanis sokáig voltak a gyarmatosítók uralma alatt. Tény, hogy többségük már a XIX. században elnyerte függetlenségét, viszont egyes országok csak a XX. század közepén tudtak kikerülni a hódítók fennhatósága alól. Ilyen például Trinidad és Tobago, akik 1962-ben nyerték el függetlenségüket, Suriname 1975-ben tudott elszakadni Hollandiától. Ugyanakkor Francia Guyana a mai napig sem független, mivel még mindig Franciaországhoz tartozik. A függetlenségi háborúk, a diktatúrák, a rendszeres kormányváltások, továbbá a polgárháborúk sem váltak a turizmus kialakulásának és fejlődésének előnyére. Gazdasági szempontból kifejezetten hátrányosan hatottak az előbb említett történések.

Két szóval leírva Latin-Amerika XX. századi történelmének túlnyomó részét a zűrzavar és politikai bizonytalanság jellemezte. Mindazonáltal valamennyi politikai tendencia a mai napig jelen van. A XIX. század végéhez közeledve Közép-Amerikában az oligarchikus kormányzati rendszerek domináltak. Politikai feszültségek és számos kormányváltás volt megfigyelhető a XX. század első negyedében. Ezenfelül egészen a második világháború utáni időszakig a Karib-térségben a legtöbb szigetet európai országok és az Egyesült Államok igazgatták (González, 2004).

Az 1929-es tőzsdei összeomlás és az utána következő világméretű gazdasági válság Latin-Amerikában is nagy hatással bírt a politikai rendszerre. Európai mintát követve, a déli kontinensen is megannyi rendszerváltás zajlott le, ideértve a tekintélyelvű rendszerek elterjesztését, mint például az autokrata és oligarcha rendszerek. Azonban a második világháborút követően megfigyelhető, hogy előrelépés történt a némileg demokratikusabb irányítási formák és többpárti berendezettségű államok irányába. A gyarmatok függetlenné váltak, vagy teljes mértékben integrálódtak az anyaországba,

Kolumbia történetét részletesebben vizsgálva elmondható, hogy az elsődlegesen független Kolumbiáról 1819-től beszélhetünk. A győzelemmel végződő Boyacái csata után 1819. december 17-én megalakult Nagy-Kolumbia, amely kiterjedt a mai Ecuador, Panama és Venezuela egész területére, illetőleg Brazília, Guyana és Peru kisebb részeire. Az államalakulat nem volt hosszú életű, csupán egy évtizedig tudták fenntartani, mivel 1831-re Ecuador, Új-Granada és Venezuela kivált, mint önálló állam. Ennek köszönhetően 1886-ban Kolumbia lett az önálló független ország neve. Panama régen Kolumbia része volt egészen 1903-ig, de az Amerikai Egyesült Államoktól kapott támogatásnak köszönhetően ki tudott válni a térség és független lett (Anderle, 2012).

1.2. Az ország politikai helyzete

Az 1850-es évektől számítva Kolumbiában a lakosságot és a politikai résztvevőket két nagy csoportra tudjuk osztani, akiknek teljes mértékben eltérő jövőképük volt országukkal kapcsolatban. Az egyik a Konzervatív Párt volt, amelyhez a fennálló állapotot megtartani kívánó oligarchák és uralmuk alatt levő földműves réteg tartozott. Ők a katolikus egyház támogatását élvezték. A másik a Liberális Párt volt, amely tagjait, az egykori viszonyokat átalakítani akaró reformerek támogatták. Ők az egyenlő földbirtokos viszonyokat előtérbe helyező és követelő földbirtokosok voltak. A két párt között hosszú éveken keresztül kisebb-nagyobb nézeteltérésekről beszélhetünk, egészen 1948-ig, amikor merényletet követtek el Jorge Eliécer Gaitán liberális vezető ellen. Ekkor a fővárosban és a Liberális Párttal erősen rokonszenvű városokban felkelések robbantak ki. Megkezdődött a „La Violencia” néven ismert tíz éven keresztül tartó polgárháború, amely közel 200 000 ember életét követelte. 1958-ban a Nemzeti Front létrejöttének köszönhetően azt mondhatjuk nagyrészt véget ért a polgárháború, azonban a földbirtokos viszonyok kérdései még mindig napirenden voltak, sőt az ország vidéki részein nem maradt annyiban az erőszak. Kolumbia hegyvidéki területeire elmenekült gerillák létrehozták a Kolumbiai Forradalmi Fegyveres Erők (FARC - Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) nevet viselő gerillaszervezetet, akik hosszú évtizedeken keresztül tartották rettegésben a népet. A szervezet működéséhez szükséges anyagi forrásokat különféle illegális tevékenységek közvetlen vagy közvetett részvételével biztosították, ilyen volt például az emberrablás vagy a kokainkereskedelem. Mivel a gerillaszervezet ellenezte a multinacionális vállalatok és az Amerikai Egyesült Államok tevékenységét az országban, emiatt igencsak hátráltatta a turizmus fejlődését. A béketárgyalások 2012-ben kezdődtek a gerillaszervezettel és 52 év után 2016-ban sikerült békét kötni a kolumbiai kormánnyal (Bolívar, 2006), (Cortés et al. 2016).

Manapság már eltérő véleménnyel vannak a történészek azzal kapcsolatban, hogy miért alakult ki a XX. század végére egy többpárti kormányzati rendszer felé irányuló tendencia Latin-Amerikában. Sokak szerint a hidegháború után a Nyugat a jobb életminőségű és politikai stabilitású országok modelljeként jelent meg és emiatt terjedtek el a demokratikusabb politikai rendszerek. Azonban olyan feltevések is vannak, hogy a fokozódó egyetemleges jólét, a világgazdaságok növekvő integrációja, valamint az Egyesült Államok és Európa növekvő hatása Dél-Amerikában lehetővé tette a többpártrendszerek növekedését a régióban. Ami viszont biztos, hogy a végső keret azt szemlélteti, hogy a XXI. század fordulójától számítva egészen máig a többpárti államok a leggyakoribb politikai rendszerek Latin-Amerikában, így Kolumbiában is (Szente-Varga – Bács, 2019).

2. Kolumbia turizmusa 1950-2010 között

3.1. Az 1950-es és 1960-as évek

Az ország kezdetleges turizmusáról 1954-től beszélhetünk, amikor Barranquillában megalakult az ACOTEL, vagyis a Kolumbiai Szállodák Szövetsége (Asociación Colombiana de Hoteles). Történelmi szemszögből ez a „La Violencia” időszak közepére tehető. A szövetség célkitűzése, hogy az ország szállodáit oly módon kategorizálja, ami támogatja és erősíti azok együttműködését, ezzel együtt pedig elősegíti a szállodai személyzet megfelelőbb képzését. Egyúttal lényegesnek tartották a hatékony együttműködést a belföldi és külföldi turizmus népszerűsítésében, illetve hivatalos szervezetként, tanácsadóként járt el szállodai ügyek terén. Kicsit kevesebb, mint két évtizeddel később 1971-ben a FEDEHOTELES – Kolumbiai Szállodaszövetség (Federación de Hoteles de Colombia) – egyesült az ACOTEL-lel és így megalakult a COTELCO vagyis a Kolumbiai Szállodai Vállalat (Corporación Hotelera Colombiana), akik a mai napig ezen a néven tevékenykednek.

Az ACOTEL megalakulása után egy évvel 1955-ben megalapították az ALAIICO-t, ami a Kolumbiai Nemzetközi Légitársaságok Szövetsége (Asociación de Líneas Aéreas Internacionales de Colombia), ami valójában egy nonprofit szervezet volt. Feladatai közé tartozott a kolumbiai nemzetközi légi közlekedés fejlesztése és védelme (Camelo, 2020).

Két évvel később az 1957. évi 272. sz. rendelet létrehozta a Kolumbiai Turisztikai Társaság Rt.-t (Empresa Colombiana de Turismo S.A.), amelynek elsődleges célja az idegenforgalomhoz, annak elterjesztéséhez kapcsolódó, az országban már üzemelő idegenforgalmi és közlekedési vállalatok közötti kooperáció volt. Ugyanebben az évben megalakult az ACOGRAN, vagyis a Nagy Éttermek Kolumbiai Szövetsége (Asociación Colombiana de Grandes Restaurantes), amelyet a munkájuk megfelelőbb meghatározása okán később átneveztek ACODRES-re, ami a mai Kolumbiai Gasztronómiai Szövetség (Asociación Colombiana de la Industria Gastronómica). Mai napig a szövetség munkája, hogy az etika és a szolidaritás elvei alapján óvja meg a gasztronómiai ágazat értékeit.

1959-ben a régi Techo repülőtér helyébe megnyitották a bogotái El Dorado nemzetközi repülőtérrel. Ez azt jelentette Kolumbia számára, hogy az ország eljutott egy olyan modernizációs szakaszhoz, amely az utas- és teherszállítás terén számottevő növekedéssel járt nem csak nemzeti, hanem nemzetközi szinten is. Fontos megjegyezni, hogy a fent említett nagyfokú előrehaladás azért volt lehetséges, mert egy évvel korábban 1958-ban kezdett

csillapodni a polgárháború okozta erőszakhullám, amelyről az első fejezetben írtam (Vega, 2011).

Az Expreso del Sol vagyis a Nap Expressz vasútvonal 1962-ben lett ünnepélyes keretek között megnyitva. A közel ezer kilométer hosszú vasútvonal Bogotát kötötte össze Santa Martíával, ami azt jelentette, hogy az ország végre rendelkezett kötöttpályás összeköttetéssel a főváros és a Karib-térség között. A több, mint 26 órás út alatt a vonat hat megyén és számtalan városon haladt keresztül. A turizmusra nézve egyúttal egy országnéző körút szerepét is betöltötte a vasútvonal.

1965-ben Bogotá városában megnyitották az Aranymúzeumot (Museo del Oro), ahol bemutatásra kerültek a pre-hispán kori kerámiák, arany- és ezüstmunkák, valamint textíliák gyűjteményei. A múzeum világviszonylatban is egyedinek számít a mai napig, mivel a nagyjából 55 000 darabból álló gyűjteményének zömét a spanyol gyarmatosítók fosztogatásától sikerült megmenteni. Végeredményében az érdem Kolumbia központi bankját (Banco de la República) illeti, mivel nekik köszönhető, hogy ily módon lettek megőrizve a latin-amerikai ország régészeti örökségei (Londoño et al. 2001).

Gyakorlatilag azt lehet mondani, hogy bő tíz év leforgása alatt az országnak szinte a semmiről sikerült egy olyan szintre eljutni, ahol már rendelkezésre áll minden olyan feltétel, ami szükséges a turizmus beindításához és fejlesztéséhez. 1965-re Kolumbia elérte, hogy megvalósulhasson egy adott ország szempontjából értelmezhető turizmus mindhárom formája, ami a belföldi, a kiutazó és a beutazó turizmus.

Az 1968-as évben már úgy tekintettek az idegenforgalomra, mint devizaforrás és mint egy olyanfajta tevékenység, ami nemzeti szinten teremt foglalkoztatást. Ezáltal az ország gazdasági fellendülésének kulcsfontosságú iparágává vált. Ebben az évben a bogotái tanács 1968. évi 20. számú megállapodásának köszönhetően megalakult a Bogotái Turisztikai Igazgatóság (Dirección de Turismo de Bogotá), amelyet manapság már Kerületi Kulturális és Turisztikai Intézet (Instituto Distrital de Cultura y Turismo) néven tartunk számon. Az előbb említett szerv illetékes minden olyan ügynökség összetartásáért, akik az ország fővárosában a kulturális, sport, szabadidős és turisztikai területekért felelősek. Ezenkívül az intézet legfőbb célja egy olyan adminisztratív összhangra való törekvés, ami a közösség szélesebb lefedettséget és részvételt generáljon a kerület által koordinált eseményeken.

Ugyanebben az évben az 1968. évi 2700. sz. rendelet alapján megalapították a Nemzeti Idegenforgalmi Vállalatot (Corporación Nacional de Turismo), amely felváltotta a Kolumbiai

Idegenforgalmi Vállalatot (Empresa Colombiana de Turismo). E vállalat volt felelős minden olyan folyamat előmozdításáért és ellenőrzéséért, amely a nemzeti idegenforgalmi ágazat javát szolgálta. A vállalat az állam tervező szerve, fejlesztési bankja, felügyeleti, ipari és kereskedelmi intézménye és a kolumbiai turizmus előmozdítója lett. A kolumbiai helyzetet az 1960-as évek vége felé a következőképp írták le. Kolumbia volt turisztikai szempontból a legdinamikusabban fejlődő dél-amerikai ország, amely a többi országot megelőzve ért el kiemelkedő sikereket (Jaramillo, 2006).

3.2. Az 1970-es és 1990-es évek

Az 1960-as évek második felétől az ország már meghatározó szerepet játszott a turizmusban és a gazdasági fejlődésben. A nyolcvanas és főleg kilencvenes években Kolumbia felkerült a világ legveszélyesebb országainak listájára az illegális csoportok által elkövetett erőszak és a korrupció növekedése miatt. Ez a negatív állapot és a nemzetközi média rossz propagandája elriasztotta az embereket az országba való utazástól. Különösképp a kolumbiaiak és a külföldiek közúti utazásai során váltott ki félelmet.

Az 1. ábra is az imént leírtakat szemlélteti. Látható, hogy 1995-ben mintegy 1,4 millió turista érkezett az országba. Ez a szám 1996-ra drasztikusan lecsökkent, mondhatni lefeleződött, mivel már csak 751 000 turista érkezést számláltak. Ez a helyzet viszonylag sokáig fennmaradt, mivel nagyjából a 2005 és 2006-os év fordulójára tehetjük azt az időpontot, amikor ismét megütötte a turisták száma az 1995-ös mércét.

1. ábra: Nemzetközi turista érkezések száma Kolumbiába 1995-2006 között

(Forrás: Saját szerkesztés a Statista Research Department (1995, 2006) adatai alapján)

A fentiekől eltekintve több fontos esemény is bekövetkezett a kolumbiai turizmusban 1984-ben. Elsősorban átadták a bogotái közlekedési terminált, amely az ország legnagyobb terminálja. Feladata az ország fővárosába irányuló és onnan kiinduló szolgáltatásokat biztosító közlekedési társaságok összefogása.

Másodsorban a Csendes-óceánon található Isla Gorgona-t az ökoszisztémák és stratégiai előhelyek megóvása érdekében védett területté nyilvánították, majd pedig felavatták a Gorgona Nemzeti Természeti Parkká (Parque Nacional Natural Gorgona), ahol ma az ökoturizmust hasznosítják. A sziget érdekessége, hogy 1960 és 1983 között börtönként működött és a mai napig Dél-Amerika egykori legkegyetlenebb börtönszigeteként tartják számon, emiatt igen közkedvelt a turisták körében.

Szintén 1984-ben Kolumbia először került fel az UNESCO világörökségi listájára Cartagena de Indias kikötőjével, falaival és műemlékcsoportjával. Az évek múlásával ez egyre csak gyarapodott és mára már kilenc világörökségi helyszínnel büszkélkedhet az ország (Martínez – Ortega, 2017).

A Proexport nevet viselő szervezetet az 1990-es évek kezdetén hozták létre, amely a kolumbiai export fellendítésére, a nemzetközi turizmus és a külföldi befektetések előmozdítására szolgált Kolumbiában. Később, 2014-ben átnevezték ProColombia-ra, amelynek új funkciója a külföldi

befektetések elindítása, a turisták bevonása, piacok létrehozása és az exportáló vállalatok támogatása. A szervezet a mai napig a fent említett néven tevékenykedik.

Az általános idegenforgalmi törvényt (Ley General de Turismo) 1996-ban adták ki először, ami az 1996. évi 300. törvény volt. A törvény elismerte az idegenforgalom jelentőségét, amely kulcsfontosságú szereppel bír az ország fejlődésében. Amellett, hogy társadalmi funkciót töltött be, az állam kivételes védelmet biztosított számára a nemzeti előrehaladásban mutatott jelentősége miatt. A törvény felsorolta az idegenforgalmi ágazatra vonatkozó egyetemes elveket: konzultáció, koordináció, tervezés, környezetvédelem, szociális fejlődés, vállalkozás szabadsága, fogyasztóvédelem és promóció. A rendelet hozzájárult egy turisztikai ágazati terv (Plan Sectorial de Turismo) megalkotásához. A terv olyan stratégiát kíván szorgalmazni, amely erősíti az ágazat versenyképességét annak érdekében, hogy a turizmus ideális feltételeket nyújtson a fejlődéshez társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti téren egyaránt.

Ugyancsak a törvénynek köszönhető, hogy létrejött a Turizmusfejlesztési Alap (Fondo de Promoción Turística), amely a Nemzeti Turisztikai Társaság (Corporación Nacional de Turismo) által működtetett szervezet. Feladata az adójellegű járulékokból és az idegenforgalmi adóból származó bevételek kezelése. Ezeket a forrásokat különféle marketingtervek kivitelezésére, a szektor versenyképességének korrigálására és fejlesztésére kellett felhasználni. A cél az volt, hogy a Nemzeti Turisztikai Társaság által meghatározott irányelveket szem előtt tartva növeljék a beutazó és a belföldi turizmust (Martín – Guerra, 2018).

3.3. A 2000-es évek első évtizede

A 2002. évi 788. törvény keretében adóreformot indítottak. A reform 30 évig terjedő adókedvezménnyel és adómentességgel ösztönözte az új szállodaépítéseket és a meglévő szállodák felújítását. Emiatt a szállodai beruházások száma szignifikánsan megugrott, különösképp a fővárosban és környékén, továbbá az északon elhelyezkedő megyékben. Ez Bogotát, Cundinamarcát, Bolívert, Antioquiát, Vallet, Magdalénát és Atlánticót foglalja magába. A reform sikerességét a számok is alátámasztják. Mintegy 2000 új szállodai projekt beindítását kezdeményezték, amely során 42 000 szobát építettek, 21 000 szobát újítottak fel és 29 000 új munkahelyet teremtettek országszerte (Rodríguez, 2022).

Ebben az évben indult el az „Éld meg Kolumbiát, utazz át rajta” (Vive Colombia, Viaja por Ella) nevet viselő turisztikai promóciós kampány. A koncepció a belföldi turizmus ösztönzése céljából a kolumbiai utak biztonságossá tételére irányult. A stratégia egyben arra is fókuszált, hogy átalakítsa az országról formálódott negatív képet, amely nem csak régiós, hanem

nemzetközi szinten is ismert volt. Elmondható, hogy nagy bizalmat szavaztak a kampánynak a kétezres évek elején.

A Proexport 2005-ben a szervezeti egységein belül megalapította a turizmusért felelős alelnökséget. Az új egység feladata volt, hogy Kolumbiát exportminőségű terméként népszerűsítse, egyúttal kimagasló fontossággal bíró turisztikai, üdülési és vállalati célpontként pozicionálja. Ezáltal bevonzza a nemzetközi kongresszusokat és megismertesse az országot a külföldi turistákkal. A nagyobb siker érdekében Kolumbia még abban az évben elindította a legelső országmárka-kampányát „Kolumbia egy szenvedély” (Colombia es Pasión) néven. A kampány célja az volt, hogy az ország barátságos és biztonságos arcát mutassa a turistáknak (Rosker et al. 2008).

Egy évvel később a 2006. évi 2785 sz. rendelet megalapította a Turisztikai Minisztériumhelyettesi Hivatalt (Viceministerio de Turismo), amely a Kereskedelmi, Ipari és Idegenforgalmi Minisztériumhoz (Ministerio de Comercio, Industria y Turismo) tartozott. Ez a szervezet volt felelős a turisztikai politika, az azt képező tervek és programok kialakítására és végrehajtására. Ezek célkitűzése a desztinációk, a turisztikai termékek versenyképességének és fenntarthatóságának javítása, valamint a beutazó és belföldi turizmus elősegítése. Megalapítása óta a minisztériumhelyettes az a szerv, amely mai napig az idegenforgalmi ágazattal kapcsolatos valamennyi kérdést irányítja és koordinálja. Időnként a kulturális és a pénzügyminisztériummal (Ministerios de Cultura y Hacienda) kooperálva dolgozik a szakpolitikák végrehajtása, illetve az ország gazdaságának és a munkahelyteremtésnek elősegítése érdekében. Szintén ebben az évben kiadták a 2006. évi 1101 sz. törvényt, amely átalakította az 1996. évi általános idegenforgalmi törvényt. A törvény kibővítette az olyan adójellegű járulékot fizetők listáját, amelyek az idegenforgalom fejlődését és a versenyképességet szolgálták. Ezzel együtt létrehozták az idegenforgalmi adót, mint szociális beruházási eszközt (Chaves, 2014).

3. Kolumbia turizmusa a XXI. század első évtizede után

A 2012. évi 1558 sz. törvény módosította az általános idegenforgalmi törvényt. Az új törvény átalakította az ágazat egyes aspektusait. Kihatott az adókulcsok megállapítására, a szakpolitikai konzultáns szervek felépítésére, továbbá az idegenforgalom egyes ágazataira használt számottevő technikai normára is. Ebben az évben ért véget a „Kolumbia egy szenvedély” (Colombia es Pasión) kampány, amelyet felváltott „A válasz Kolumbia” (La Respuesta es Colombia) terv. Az új koncepció egy olyan progresszív képet kívánt mutatni az országról, amelyben a sokszínűség, a fenntarthatóság, a modernizáció, a természeti, a társadalmi, a környezeti és a kulturális sokoldalúság nem csupán az országmárka ismertetőjele, hanem önmagában is a kolumbiai büszkeség forrása lett. A történelemre visszavetítve, ezt azért volt képes Kolumbia megtenni, mivel 2012-ben kezdődtek a béketárgyalások a FARC-al.

Pár évvel ezelőttig Kolumbia felkeresése kalandnak és rizikónak minősült sok külföldi látogató számára. Az országról az első impressziójuk az atrocitások és a fegyveres összetűzések voltak. Azonban a régóta fennálló rossz helyzet változni látszott az elmúlt években, mivel javultak a közrend feltételei és fejlődtek az ország külföldi pozicionálására irányuló stratégiák. Ezzel együtt megsokszorozódott a légi összeköttetések száma, illetve erőfeszítéseket tettek annak érdekében, hogy az ország régiói egy pozitívabb arcukat mutassák a külvilág felé. A fent említett igyekezetek megmutatkoztak az ország gazdaságának számottevő fellendülésében, ami köszönhető volt a szállodai és gasztronómiai részleg termelésének, a határon túli utazók érkezésének, a külföldi beruházásoknak és a szállodaépítés dinamizmusának.

A 2012-es évet követően elmondhatjuk, hogy Kolumbia felkerült a világ turisztikai térképére, amit a nemzetközi utazók számának növekedése is alátámaszt. Ez bizonyítja, hogy a turizmus volt az egyik olyan szektor, amely a legtöbbet fordított a javára a konfliktus lezárását követően. Továbbá azt is mutatja, hogy sikeresek azok a stratégiák, amelyek az országot hivatottak népszerűsíteni a nemzetközi közönség számára (Benković – Mejía, 2008).

Az elmúlt évtizedben megvalósult közvetlen külföldi befektetések növekedést mutattak a szálloda- és vendéglátás ágazatában, illetve a kereskedelemben egyaránt. Az egyik jelentősebb befektetés 2011-ben volt, amikor is 91,6%-os növekedést jegyeztek fel. A külföldi befektetések egy tucat olyan tényezőnek és határozatnak köszönhető, amelyet Kolumbia a külföldi tőke és a turisták vonzására fejlesztett ki. Ilyenek például az adókedvezmények, a piac mérete, a jogi- és politikai stabilitás, a szabadkereskedelmi övezetek és a növekvő középosztály. Mivel a GDP

nem esett vissza az elmúlt évtizedben, ezért a külföldi befektetők elkezdtek érdeklődni az ország iránt.

A legnagyobb beruházás 2016-ban volt, ami a békemegállapodás aláírásának eredményeként jött létre és 378 millió dollárt tett ki. Kolumbia előrelépést tett a turisztikai kínálat helyreállításában. Olyan jelentős termékekre fektette a hangsúlyt, mint például az üzleti turizmus, a természetturizmus (ezen belül az ökoturizmus és madármegfigyelés), a kulturális turizmus, a gasztronómiai turizmus, az egészségturizmus, a körutazás, illetve sport- és kalandturizmus. A kormány továbbra is fel akarta használni a gazdaságban a felsorolt turisztikai termékekben lakozó potenciált. Emiatt olyan stratégiát dolgozott ki, amely arra törekszik, hogy minél nagyobb számú látogatótömeget hozzon az országba. A fent említett turisztikai stratégiának három fő pillére van, amelyek a következők: az ágazat hivatalossá tételét célzó politikák létrehozása, turisztikai folyosók kiépítése és a fenntartható turizmus fejlesztése a nemzeti parkokban (Mogrovejo-Andrade et al. 2019).

Kolumbia turisztikai ágazata a mai napig növekszik. A pandémia okozta visszaesés ellenére az idegenforgalmi részleg fokozatosan számottevő gazdasági fellendülést valósít meg. Az Országos Statisztikai Hivatal (DANE) által publikált jelentések alapján 2021-ben kezdődött meg az iparág újraindulása. Azóta a kolumbiai turisztikai ágazat által generált hozam nagysága túlszárnyalta a 3,1 milliárd dollárt. Ez az érték a 2020-as évhez viszonyítva 62%-os növekedést jelent (Prieto et al. 2021).

Annak érdekében, hogy egy ilyen mértékű fellendülést érjenek el, a nemzeti kormánynak, továbbá állami és magánszervezetnek kellett stratégiákat kidolgozniuk. Olyan terveket vittek véghez, amelyek a turisztikai ágazat fejlesztésére és megerősítésére fókuszáltak. A ProColombia más vállalatokkal kooperálva összeállított egy programtervet, amely Kolumbia hat makrorégiójának turizmusát hivatott fellendíteni. A következő hat régióra irányult a kampány: Gran Caribe, Csendes-óceán, Nyugati Andok, Keleti Andok, Massif és Amazonas-Orinoco.

Ez a stratégia a régiók természeti és kulturális gazdaságának kihangsúlyozására összpontosít. Érdeke, hogy a külföldi és belföldi utazók részére egyformán kihagyhatatlan desztinációként pozicionálja magát. Ezenfelül a 2021-es évben az ország közel 609 millió dollárnyi külföldi tőkebefektetéshez jutott hozzá. Ezt az összeget több mint 30 projekt lebonyolítására vették igénybe a turizmus erősítése érdekében Antioquia, Atlántico, Cundinamarca, Bolívar, Cauca, Magdalena, Quindío, Risaralda és Valle del Cauca tartományokban (Martínez et al. 2021).

Mára már egyre több szakember ismeri el a turizmus fontosságát Kolumbia gazdaságában. Egyesek két pontos pillérben határozzák meg a turizmus előnyeit, az egyik az ország kultúrájának előmozdítása, a másik pedig a foglalkoztatás.

Cáfolhatatlan, hogy az idegenforgalom, illetve a hozzá kapcsolódó valamennyi tevékenység nagy mértékben hozzájárul a gazdasághoz és több ezer kolumbiai megélhetéséhez országszerte. Az Utazási és Turisztikai Világtanács (WTTC) által közölt adatok alapján a turisztikai ágazat 2021-ben több, mint 3000 új munkahelyet teremtett Kolumbiában. A 2022-es évben több mint 930 000 embert foglalkoztatott az utazási és idegenforgalmi ágazat. A fent említett szervezet szerint, akkora potenciál található a kolumbiai turisztikai iparban, hogy a becslések alapján több, mint 443 000 új munkahelyet fog teremteni az elkövetkezendő 10 évre levetítve (Jaramillo et al. 2023).

Az állam és a turisztikai ágazathoz tartozó különféle szervezetek már régóta mérlegelték, hogy kulcsfontosságú a kultúra védelme, népszerűsítése, illetve a verseny lehetősége az országhatárokon belül és azokon kívül egyaránt. A kormány igyekezett olyan programok megvalósítására, amelyek biztosítják a gyökerek (nyelvek, művészet, bennszülött rituálék, építészet, szokások) fennmaradását. Ezenfelül arra is törekedett, hogy a kultúra olyan programok révén legyen népszerűsítve, amelyek összpontosítanak az ország kulturális, fenntarthatósági és természeti szempontból fontos területeire. Ez hozzájárul ahhoz, hogy a kolumbiai örökség, a hagyományok, illetve a szokások megmaradjanak és megőrizhetőek legyenek.

A turizmus növekedésének nagy jelentősége van az ország gazdasága, a munkahelyteremtés, a termelő kezdeményezések fejlesztése és a közösségek társadalmi befogadása szempontjából. Azonban biztosítani kell, hogy az ágazat növekedése fenntartható legyen. A turizmusnak pozitív módon kell hozzájárulnia a helyi közösségek jólétéhez, a jobb ökoszisztéma-szolgáltatások fejlesztéséhez, valamint az alapjául szolgáló természeti tőke megőrzéséhez és védelméhez (Coria – Calfucura, 2012).

4. Fenntartható turizmus politika

Kolumbia 2021-ben elindította első fenntartható turisztikai politikáját. A fenntartható turizmuspolitika, amely az „Együtt a természetért” (Unidos por la Naturaleza) nevet viseli azért jött létre, hogy a fenntarthatóságot a desztinációk versenyképességének kulcsfontos kritériumává és a kolumbiai turizmusfejlesztés egyik oszlopává tegye. Kolumbia az egyike azon kevés országoknak, amelyek rendelkeznek ilyen politikával.

A dokumentum kimondja, hogy az új norma a fenntarthatóság kell, hogy legyen. A világjárvány miatt bekövetkezett veszteségek után, az ország felkészült arra, hogy minden egyes utazónak és közösségnek egy olyan fenntartható turisztikai politikát nyújtson, amelyet nemzetközi szinten is elismernek és helytállnak (Soto, 2021).

Erre törekedve indította el a Kereskedelmi, Ipari és Idegenforgalmi Minisztérium (Ministerio de Comercio, Industria y Turismo) az „Együtt a természetért” politikát. A dokumentum arra ösztönzi az ágazat valamennyi szereplőjét, hogy a fenntartható turizmusfejlesztések köré csoportosítsák tevékenységüket. Ezzel várhatóan megerősítik az ország hírnevét és elismertségét, mint világszínvonalú fenntartható turisztikai célpont. A politika rámutat arra, hogy a turizmus fontos szerepet tölt be a természetvédelemben egy olyan ország esetében, mint Kolumbia. Ennek oka, hogy Kolumbia a tájak, az ökoszisztémák, a biológiai sokféleség és a természeti erőforrások vonatkozásában elsőrangú.

A fenntartható turisztikai politika egy egészen 2030-ig szóló stratégiai tervvel rendelkezik, amely 6 stratégiából és 6 konkrét célkitűzésből áll. A leírt célok 14 programot, 32 projektet és 140 politikai intézkedést tartalmaznak. Az időbeosztás előreláthatólag megszilárdítja a turisztikai értéklánc fenntarthatóságát és stabilizálja a turizmust, mint fenntartható termelőtevékenységet (Bravo et al. 2020).

A politika a világjárvány által előidézett helyzetnél is bebizonyította, hogy a fenntartható turizmus fejlesztésének elsőrendű prioritással kell rendelkeznie. Ez érvényes a kolumbiai turisztikai szektor átalakítására és újraindítására is. A politika arra is törekszik, hogy az ágazat értéklánca egyazon üzenet mentén legyen centralizálva. Az üzenet kimondja, hogy a turizmusnak felelősségteljesen kell újjászülnie és úgy kell növekednie, hogy az ne csak az emberek, hanem a bolygónk számára is kedvezőbb legyen.

A dokumentum sok gyakorlatot említ a fenntarthatóbb működés érdekében, amelyek közül a fontosabbak a következők: szilárd hulladékok felelős kezelése, hatékony energiagazdálkodás

és beruházás a megújuló és nem hagyományos energiaforrásokba, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, takarékos és hatékony vízfelhasználás, biológiai sokféleség és az ország ökoszisztémáinak védelme (Guzmán – Rodríguez, 2019).

5. Fesztiválok története a kolumbiai kultúrában

5.1. A „Fastos” naptárak jelentése és a karneválok kialakulása

Kolumbiában a Kolumbusz előtti időkből egészen napjainkig megtalálhatóak a „fastos” naptárak. Ezek a kalendáriumok foglalták magukba és tüntették fel azokat a napokat, amikor hivatalos és vallásos eseményeket lehetett tartani. A „fastos” naptárak közül sikeresen rekonstruálták azokat, amelyek leírják az őslakos közösségek legszámottevőbb szertartásait. Alapjában véve ezek az életmódjukhoz, a természethez és az istenségeikhez köthető. A csoportos szertartások motívumai egyebek mellett az aratások, a vetések, az aszályok, a nők, a fiatalok, az esküvők, a temetések, a felajánlások és a törzsek közötti háborúk szertartásai voltak. Emiatt dokumentálták ezeket naptári formában (Pérez, 2012).

A misék és körmenetek mellett a különféle ünnepek a szomszédságokban, illetve a falvakban játszódtak. Az ünnepi gyakorlatok otthont adtak a zenének, a táncnak, a chichanak (borra hasonlító szeszes ital Dél-Amerika tartományaiban), a társasjátékoknak és a lakomáknak. Mivel a szomszédok korlátozás nélkül vehettek részt ezeken az eseményeken, ezért nagyon közkedveltek voltak.

A gyarmati Santafé-ban meghonosodtak a karneváli ünnepek, amelyeket a spanyolok hoztak be. Ezeket az ünnepeket feltételezhetően az 1700-as évek második felétől két helyszínen tartották. A társadalom elit rétege a városközpontban ünnepelt, az alsóbb népi réteg pedig a külvárosban. A zene, a felvonulások, a játékok, a chicha és a táncok mindkét helyszínen fontos szerepet játszottak.

Kolumbia népünnepély naptárai kapcsolatban állnak a mezőgazdasági és állattenyésztési termékek kereskedelmi forgalomba kerülésével, a földterületek gyarmatosításával, a természeti erőforrások kiaknázásával, illetve az utak megnyitásával. A felsorolt események a kereskedelmi vásárok és a védőszentek ünnepeinek összeolvadását eredményezték. Ilyen módon jöttek létre a vásárok, a fesztiválok, melyeknek központi részét képezik a szórakoztató és kulturális rendezvények (Bravo et al. 2020).

5.2. Fesztiválok a kolumbiai régiókban

Az ország számos régiójában, mint például a Karib-térségben a különféle népünnepélyek kulturális gyakorlatokhoz kötődnek. Főképp a lakosok által előadott zenét és táncokat lehet kiemelni, amelyek a mobilitásuk miatt a karneválokban találkoznak össze. A karneválok általában több kultúra keveredik össze és ez számos esetben megfigyelhető. A Magdalena folyó

mentén élők kulturális megnyilvánulásai a barranquillai karnevállal hozható kapcsolatba. Az őslakos és fekete táncsoportok is a karneválok részévé váltak. Más népcsoportoknak egyéni fesztiváljaik vagy karneváljaik vannak, amelyeknek eltérő eredete van, azonban összeötvöződik a régiók táncaival, zenéivel és jelmezeivel.

A Karib-térség területén fellelhetőek kulturális alrégiók. Ilyen például a Sabana, ahol a vallenato, mint dal és zene a karibi kultúrához kapcsolódik. Valójában olyan szinten átlépett a lokális határokon, hogy ma már az emberiség kulturális örökségeként van nyilvántartva. Természetesen ezenkívül kitűnnek más ünnepi gyakorlatok is, példaként véve ilyenek a vaquería dalok, Sucre élő festményei, a Vallenata legenda nemzeti fesztiválja, a Vallenato zeneszerzők nemzeti fesztiválja, amelyet San Juan del Cesarban tartanak és a barranquillai karnevál, amit elismertek az emberiség szellemi örökségeként (Arboleda, 2005).

Az ünnepi naptárak meghatározó részét alkotják a következő fesztiválok: a Zöld Hold Fesztivál a San Andrés-szigeteken, a Wayúu Kulturális Fesztivál, illetve a Festival y Reinado del Dividivi La Guajirán, a Festival del Sol y los Cangrejos Providencián és a Fiestas del Mar Santa Martán.

Kulturális perspektívából nézve nagy jelentősége van az úgynevezett Festival del Frito de Cartagenának, amelyet a Candelaria védőszent fesztivál, a függetlenségi fesztiválok és a különféle karibi folklórfesztiválok keretein belül is megszerveznek. Az afro-kolumbiai kultúrának meghatározó szerepe van a karneválokon. Elemi megnyilvánulása az úgynevezett Cabildos, amely jelképes emléket állít a Cartagenába érkezett afrikai népcsoportoknak és nyelveknek.

A területi naptárak hozzájárulnak számtalan kulturális alrégió szemléltetéséhez, amelyek a zenéhez, a kulturális örökség megnyilvánulásához és annak gyakorlataihoz kapcsolódnak. Az Orinoco régióhoz olyan hangszereket tudunk társítani, mint a hárfa, a cuatro vagy a bandola, illetve a joropot, mint kulturális táncot. A Cantos de trabajo del Llano-t és a cuadrillas de San Martínt, mint ünnepi gyakorlatot a nemzet szellemi örökségének részévé nyilvánították.

Az amazóniai terület megőrizte gyökereit az őslakos közösségek körében, habár a gyarmatosítás végeredményeként kialakultak interkulturális határzónák. Ez kifejeződik a Peru, Brazília és Kolumbia kultúráit egyesítő fesztiválokon, amelyek a következők: Amazonas Testvériség Fesztivál, Amazonas Népzenei Fesztivál, Amazonas Piedemonte Folklórfesztivál.

A csendes-óceáni régióban megrendezett karneválok szemléltetik a katolikus vallásossággal való kapcsolatot. A Feketék és Fehérek karneválja (Carnaval de Negros y Blancos) Pastóban, a

Quibdóban megtartott San Pacho ünnepe, a San Juan de Chocó afro közösségeinek halotti rítusai mind a kulturális örökséggé nyilvánított ünnepi gyakorlatok részét képezik.

A Cali karnevál meghatározó eseménye a december 28-án megrendezésre kerülő, örökségi referenciákkal bíró felvonulás. A Salsódromót, amely a Cali város salsa iskoláinak felvonulása, december 25-én tartják, ami egyúttal a karnevál megnyitója. Ezt a felvonulást 2016-ban a nemzet szellemi örökségévé nyilvánították. Úgyszintén a nemzeti kulturális örökség részét képezi a „Petronio Álvarez” Fesztivál, amelyet augusztusban rendeznek meg Caliban. Ez a rendezvény az afroamerikai népek zenei kultúráját ismerteti, ahol releváns szerepet játszanak a női énekesek, a marimba és a kaukázusi hegedűk (Hidalgo, 2019).

Gran Tolima, amely magába foglalja Huila és Tolima megyéket, központosítja a katolikus védőszentek ünnepeit. Ezek a kereskedelem és a települések megalkotásának eredményeként létrejött ünnepek. Ilyenek például a San Pedro és San Juan fesztiválok, amelyek örökségi fesztiválként vannak nyilvántartva és központjukban a folklór áll. Az ehhez hasonló kulturális megnyilvánulások igen neves fesztiválok megalakulásához vezettek, mint például a Neiva folklórfesztivál, amely a nemzeti kulturális örökség része, akárcsak az Ibaguéban megrendezett kolumbiai folklórfesztivál.

Cundinamarca, Boyacá és Santander térségében a naptárak a védőszentek ünnepeihez kötődtek. Az ünnepi eseményeket az önkormányzati hivatalok támogatták. Némely területen a zene az ünneplés tárgyát képezi, ide sorolhatjuk a Guabina és Tiple Nemzeti Fesztivált, melyet a Santanderben található Vélezben szerveznek meg vagy a Zenekarok Nemzeti Találkozóját, amelyet Paipában ünnepelnek. A cundinamarcai Anolaima településen kitűnik a Corpus Christi ünnepség, amelyet június első hetében rendeznek meg. Az ünnepség egyúttal a parasztnapja előtt is tiszteleg. A mai napig nagy népszerűségnek örvend a Boyacá megyében található Chiquinquirá-i Szűzanya zarándoklat.

Antioquia és a kávétermelő régiók ünnepnapjai a gyarmatosítás hullámaiból, a katolicizmus védőszentjeinek ünnepeiből és a települések alapításából származnak. Ezek közül párat még a gyarmati időkben hoztak létre, de a többségük a XIX. és a XX. századból ered. A terület ünnepi gyakorlatai, mint a Riosucio karnevál, a medellíni silletero felvonulás és a Manizales-i vásár a nemzeti kulturális örökség részeként vannak nyilvántartva (Largo, 2015).

6. Fesztiválok hozzájárulása a turizmus fejlődéséhez

Kolumbia világhírű ünnepi hagyományairól és kulturális sokszínűségéről. Az egész évben megszervezésre kerülő megannyi ünnepség közül a vásárok és fesztiválok azok, amelyek jelentős prioritással rendelkeznek az országos napirenden. Éves szinten több mint 4000 fesztivál zajlik le országszerte. December és január között szervezik meg a Feria de Cali-t, a Carnaval de Negros y Blancos-t és a Feria de Manizales-t, amelyek 2019-es adatok szerint összesen mintegy 869 millió dollárnyi bevételt termeltek. Ezek a rendezvények nem csak szórakozásra szolgálnak, hanem meghatározó szerepük van a turizmus népszerűsítésében, mivel egyaránt vonzanak belföldi és külföldi látogatókat is (Navarro-Hoyos, 2022).

Az események betekintést nyújtanak a lokális kultúrába, gasztronómiába és tradíciókba. Felkeltik a turisták érdeklődését, valamint arra motiválják őket, hogy utazzanak az országba és fedezzék fel azt. Az odalátogatóknak alkalmuk van elmerülni az ünnepségek hitelességében, első kézből élni a helyi szokásokat és hagyományokat. Mindamellet, hogy ismertté teszik Kolumbia tradícióit és vonzzák az utazókat, ezek a rendezvények szignifikáns gazdasági befolyással vannak azon közösségekre, ahol zajlanak.

A sokszínű ünnepségek támogatják a regionális kereskedők és kézművesek aktív részvételét, akik egyedi termékeket állítanak ki és értékesítik azokat. Ez egy jótékony gazdasági dinamikát produkál, hiszen a turistáknak alkalmuk van helybeli portékat vásárolni, ezzel hozzájárulva a gazdaság előmozdításához. Vitathatatlan, hogy az olyan ünnepek, mint a San Pedro és a San Juan fő célkitűzése a terület szokásainak és kulturális gyökereinek védelme. A rendezvények esélyt adnak az ősi tradíciók életben tartására és azok generációról generációra történő továbbadására.

Az ECLAC (Economic Commission for Latin America and the Caribbean) 2019-es adatai alapján Kolumbiában a 2010-es évek legvégén a legrepresentatívabb városokban az ünnepségek a helyi GDP több, mint 2%-át tették ki. Az országban megszervezésre kerülő vásárok éves szinten csaknem 30 000 munkahelyet teremtenek országszerte. A Fedesarrollo leírta, hogy a Corferias révén kifejlesztett vásárok Bogotá GDP-jének 5%-át alkották figyelembe véve a piaci tevékenység közvetett, közvetlen és indukált hatásait.¹

---

¹ <https://repositorio.cepal.org/server/api/core/bitstreams/998d9ea0-9c36-4d9c-98ab-b8481eabc7a1/content>

Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy a karneválok és vásárok az ország gazdaságának kiemelkedő eseményei. Az év többi időszakához viszonyítva rendkívüli tevékenységet jelentenek a tartományokban. A 2019-es cali vásárok 428 000 millió dollárt termeltek és mintegy 14 000 munkahelyet teremtettek. Hasonlóképpen, a barranquillai karnevál mintegy 384 000 millió dollárt mozgatott meg, a Negros y Blancos karnevál pedig több mint 57 000 millió dollárt, ami a megye GDP-jének 0,7 % -a.²

---

² <https://www.mincit.gov.co/prensa/noticias/turismo/en-enero-carnaval-de-negros-y-blancos-2020>

7. Mélyinterjú a kolumbiai nagykövettel

7.1. Az interjú előzménye

Tavaly ősszel nem volt egyszerű dolgom, amikor ki kellett találnom, hogy milyen releváns személlyel vagy személyekkel tudnék interjút készíteni a szakdolgozatom kutatási részéhez. Először egy kicsit bugyuta ötletnek tűnt, de úgy voltam vele, hogy ki más ismerné jobban Kolumbiát, ha nem az ország saját nagykövete. Így gondoltam bepróbálkozom és írtam egy emailt a nagykövetségnek. Elég gyorsan komolyra fordultak a dolgok, mivel pár óra elteltével kaptam választ, hogy a nagykövet úr szeretettel vár személyesen a nagykövetségen. Novemberben nyílt lehetőségem interjút készíteni Kolumbia magyarországi nagykövetével, aki nem más, mint Ignacio Enrique Ruiz Perea. A nagykövetségre megérkezve ért az a megtiszteltetés, hogy kiderült nem csak a nagykövet úr lesz a segítségemre az interjú során, hanem Julián Hipólito Pinto Galvis meghatalmazott miniszter és Freddy Alejandro Imbachí Muñoz másodtitkár konzuli megbízott is. A témakörre és kérdésekre előre felkészülve járultak hozzá munkámhoz.

7.2. Az interjú

Első kérdésem mondhatni egy nagyon egyszerű bemelegítő kérdés volt. Megkérdeztem, hogy mi Kolumbia jelenlegi országimázsa, hogyan viszonyul egy külföldi az országhoz. Illetve mit gondolnak milyen érzésekkel, asszociációkkal él egy turista Kolumbiával kapcsolatban.

Több helyen is olvastam, hogy hosszú ideig az országimázs-kampány szlogenje a következő volt: „Az egyetlen veszély, hogy majd nem akar hazamenni”. Azonban október 28-án a Montreali Turisztikai Fórumon a ProColombia bejelentette az új promóciós szlogent, ami „Kolumbia, a szépség országa” nevet viseli. Kíváncsi voltam szerintük melyik szlogen írja le jobban, hogy mire számíthat egy turista és melyiket preferálják.

ProColombia a kolumbiai kormány végrehajtó ágának kormányzati ügynöksége, amely a kolumbiai nem hagyományos export, a nemzetközi turizmus és a Kolumbiába irányuló külföldi befektetések előmozdításáért felelős.³

Ignacio azt felelte, hogy számára a régi szlogen, a kockázat, hogy maradni akarsz nagyon bölcsnek tűnik, nagyon jól ki lett találva. Azonban alkalmas lehet bizonyos félreértelmezésekre, mint egy sztereotípiára, amelyről Kolumbia ismert és ami kellemetlen, mivel az erőszak

---

³ <https://procolombia.co/nosotros/que-es-procolombia>

kultúrájához köthető, mint például a kábítószer-kereskedelem. De persze ez függ attól is, hogy milyen az illető, milyen felfogása van neki. A jelenlegi képet figyelembe véve elmondhatjuk, hogy az ország hírneve sokat javult az 1990-es évek eleje után, mivel már nem lehet látni, ezeket a kábítószer-kereskedő csoportokat, amelyek komoly fenyegetést jelentenek az országban és valóban nagyon nagy erejük volt. Ezután sok kormányzati erőfeszítés történt, nemcsak politikai téren a bandák ellen, hanem a nemzeti közösség szintjén is, annak érdekében, hogy az országot új lehetőségekkel, új ötletekkel és új emberekkel ismertessék meg. Mára már sokkal integráltabb és úgy gondolja, hogy a jelenlegi nemzeti kormány megítélése sokat javult mindezekkel a kampányokkal és a békefolyamat is sokat javult a 2016-ban aláírt békemegállapodásnak köszönhetően. Fontos megérteni, hogy Kolumbia békét akar és ez az egyik fő célja a jelenlegi elnök, Gustavo Petro, kampányának. A teljes béke, mivel enélkül más emberi jogok sem tudnak jól működni az országban.

Második kérdésem az ország biológiai sokféleségére irányult. Kolumbiáról azt lehet elmondani, hogy egy sokszínű nagy biodiverzitással rendelkező ország. A természeti adottságok tekintetében az egyik leggazdagabb országnak tartják, mivel sok közülük egyedi, és csak ott található meg. Ez főként nagyságának és elhelyezkedésének köszönhető. Dél-Amerika legészakibb részén fekszik és az egyetlen olyan dél-amerikai ország, amely határos az Atlanti- és a Csendes-óceánnal is. Az országban hat természeti régió található, amelyek nagyon különbözőek egymástól, illetve mindegyik saját flórával és faunával rendelkezik (Andok régió, Amazon régió, Karibi régió, Sziget régió, Orinoquia régió, Csendes-óceáni régió). Szerettem volna megtudni mégis Kolumbia mely területei a legkedveltebbek a turisták által, illetve lehet-e ezeket csoportosítani, hogy mely régió milyen turizmusra alapoz. Gondoltam itt arra, hogy például a karibi régióban inkább az üdülő turizmusra fektetik a hangsúlyt, míg az Amazon régióra inkább a kaland- és sportturizmus jellemző.

Julián azt mondta, hogy önmagukban a régiók is nagyon kiterjedtek és nagyon változatosak, így például a Karib-térségben ott vannak a tengerpartok, de nem csak arra alapoz a régió. Tehát van egy kicsit mindenképp, van ott kalandturizmus, etnikai turizmus, ezáltal maguk a régiók is sokszínűek. Általánosíthatunk a jellemzésben, de ugyanakkor elmondhatjuk, hogy több lehetőségek lapulnak a régiókban, szóval nem csak az ország rendelkezik nagy biodiverzitással, hanem önmagukban a térségek is. Például ott van az Andok térsége, ami nagyon integrált, ahol a lakosság legnagyobb része él. Manapság, megerősödött a városi turizmus, megnőtt azon

emberek száma, akik azért mennek, hogy megtapasztalják a város hangulatát, megtekintsék a nevezetességeket, meglátogassák a helyi éttermeteket, ilyen város például Medellín.

Freddy is válaszolt kérdéseimre. Ő úgy tudja, hogy ProColombia volt az, aki különféle jellemzők alapján próbálta meghatározni, hogy milyen fajta turizmus van jelen egy bizonyos területen. Viszont arra a megállapításra jutottak, hogy ezek a turisztikai régiók másképp határozhatóak meg, tehát nem ugyanúgy vannak felosztva, mint a természeti régiók. Így például a karibi térségben, a tengerparti turizmus mellett, nagyon közkedvelt a természeti kalandturizmus. Az Andok régióját is több részre tudjuk osztani, az északi részen találhatóak a nagy városok, amelyek gazdagok a kulturális és a régészeti örökségben is, ugyanítt megismerhetjük az indián népek történetét is. Kissé délnyugatra haladva, ott van Medellín, a kávé régió is, így ezen a területen a turizmus a kávétermelésre és a kávéfogyasztásra összpontosul. Tehát azt lehet elmondani, hogy interregionálisan is sok különbség van, emiatt nehéz bármilyen csoportosítást is ráhúzni az országra.

Következő kérdésem a kolumbiai turizmus és az ország gazdaságának kapcsolatára irányult. A turizmus és az idegenforgalmi piac Kolumbia GDP-jének körülbelül 3,8 %-át képviseli, és a harmadik vezető devizaforrás az olaj és a szén után. A pandémia előtti időszakra visszanezve Kolumbia Kereskedelmi, Ipari és Turisztikai Minisztériumának adatai alapján az ország idegenforgalmi bevételei 2018-ban közel 5,8 milliárd dollárt értek el, ami éves szinten 13 százalékos növekedést jelentett. Érdekelt, hogy szerintük ezek alapján mi mondható el. Mekkora és milyen szerepet tölt be az idegenforgalom/turizmus Kolumbia gazdaságában és érdemes-e befektetni ebbe az ágazatba (Mogrovejo-Andrade et al. 2019).

Ignacio kijelentette, hogy a turizmus egyre fontosabb szerepet játszik a nemzetgazdaságban. A turizmusért felelős szervezet 20-30 évvel ezelőtt egy nemzeti vállalat volt, amely a turizmus nemzeti vállalata volt. Aztán miniszteri rangra emelték, most ez az Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium. A kormány megérti, hogy a turizmus az egyik fő bevételforrás és hogy ez nagyban köszönhető a helyek sokszínűségének és kínálatának, mint ahogy erről már beszéltünk. De a forrásokhoz hozzá tudjuk még adni az orvosi turizmust, az egészségügyi turizmust, a vallási turizmust is a hagyományos kaland- és strandturizmus mellé. A kormány egyre nagyobb jelentőséget tulajdonít a turizmusnak, és egyre inkább nyit például a nemzetközi turisták felé. Tehát a turizmus az egyik olyan pillér, amelyre a kormánynak nagy hangsúlyt kell fektetnie, hogy forrásokat teremtsen.

Negyedik kérdésem a turizmusfejlesztési stratégiára fókuszált. 2022-ben jelent meg a hivatalos „Ágazati turisztikai terv 2022-2026” a következő mottóval „Turizmus az étellel összhangban”, amely leírja az ország turizmusfejlesztési stratégiáját. Röviden összefoglalva a terv általános célja a következő: „A kapacitások kiépítése az ország turizmusának fenntartható és felelősségteljes fejlesztésének megszilárdítása érdekében, javítva a kormányzati szervek integrációs és innovációs gyakorlatát, a vállalatokat, közösségeket és területeket. Ezenfelül a turisztikai kínálat társadalmi és gazdasági értékének megteremtésének lehetőségeinek növelése, az utazók keresletének növelése és az ország turisztikai elismerése.” Megkértem őket, hogy meséljenek erről egy picit bővebben, mit is foglal ez pontosan magába. Mik a legfontosabb célkitűzések a jövőre nézve és milyen lépéseket tettek annak érdekében, hogy fejlődni tudjon az ország turizmusa (Salinas, 2023).

Ignacio elmondta, hogy a legutóbbi publikációk alapján úgy tudja, hogy jó úton járnak és összhangban vannak azzal a céllal, hogy megszilárdítsanak egy olyan turisztikai iparágat, amely összhangban van a fenntartható életmóddal, illetve amely a bevételekkel hozzájárul a béke építéséhez. A turisztikai terv négy stratégiai célt foglal magába. Az első célja a turizmus demokratizálása. Ez valószínűleg az egyetemes hozzáféréshez vezet, jobb feltételeket teremtve a turizmus számára megkülönböztetés nélkül. Hasonlóképpen, a tudás demokratizálása és a béke turisztikai területeinek programja, egy másik stratégiai tengely. A harmadik fő cél az a turizmus gazdasági és természetvédelmi megőrzése. Ez a cél tartalmazza a fenntartható fejlődésre vonatkozó stratégiákat. A negyedik célkitűzéssel pedig a termelékenységet akarják javítani. Gustavo Petro kormányában pedig az cél, hogy megalapozzák a fenntartható életmóddal összhangban lévő idegenforgalmi ágazatot.

Következő kérdésem az UNESCO világörökségi helyszíneihez kapcsolódott, mivel ahogy már említettük egy nagyon sokszínű országról beszélünk. Kilenc világörökségi helyszínnel rendelkezik Kolumbia. Köztük megtalálhatóak kulturális, természeti és vegyes helyszínek egyaránt. Megkérdeztem, hogy szerintük van-e kapcsolat a világörökségi helyszínek és a turizmus fejlődése között, illetve tud-e arra alapozni az ország, hogy az említett helyszíneken fejlessze a turizmust. Példaként véve a „Kávé kultúrtáj” (Eje cafetero) világörökségi helyszínt, ami igen sok turistát vonz nemcsak a szép táj, hanem a különféle kávék miatt is. Érdeklődtem, hogy ez elmondható-e a többi világörökségi helyszínről, hogy ott érdemes a turizmust fejleszteni (Czerny et al. 2018).

Ebben a kérdéskörben Freddy volt segítségemre, aki a következőket válaszolta. Nagy általánosságban elmondható, hogy a világörökségi helyszínek pozitív hatással vannak a

turizmusra, ez természetesen Kolumbia helyzetében sincs másképp. Véleménye szerint kimondottan csak a világörökségi helyszínekre nem alapozhat az ország, mivel nagyon sok más befolyásoló tényező is van. Azonban a „Kávé kultúrtájnak” valóban fontos szerepe van. Az ország egyik legjelentősebb látványossága, sőt a világ egyik legjobb minőségű kávéját is itt állítják elő és az utóbbi években nagyon sok turistát vonzott az országba. Ezen kívül persze más világörökségi helyszínek is vonzanak sok látogatót, mint például Cartagena óvárosa, de ott nem kimondottan emiatt fejlett a turizmus, ez csak egy kiegészítő program a turisták számára. Összekötik a kellemeset a hasznossal.

A világörökségi helyszíneket átbeszélve van még egy kapcsolódó témakör, amelyet nem hagyhatunk ki, így hatodik kérdésemben erről beszéltünk. A kérdéskör pedig nem más, mint a Szellemi Kulturális Örökség, amely legalább annyira gazdag és sokoldalú, mint a világörökségi tájak. A szellemi kulturális örökség az élő hagyományokhoz, dinamikához kapcsolódik és mindennel összefügg, ami érezteti velünk, honnan jöttünk, ami emlékeztet minket a gyökereinkre. Mondanom sem kell, hogy ebből nincs hiány a kolumbiai embereknél, ugyanis még nem találok olyan személlyel, aki ne lett volna büszke arra, hogy ő kolumbiai. Megkértem őket, hogy említsenek olyan kulturális rendezvényeket/fesztiválokat/karneválokat, amelyek nagyban hozzájárultak a turizmus fejlődéséhez (Czerny et al. 2018).

Julián azt nyilatkozta, hogy szerinte elmondhatjuk, hogy Kolumbia az emberi fajok keveredésének egyik fő helyszíne. Régen keveredtek az őslakosok, az európaiak, az afrikaiak és pont emiatt jött létre ez a kulturális sokszínűség, ami ma az országot jellemzi. Ennek köszönhető, hogy az országban létrejöttek egyedi fesztiválok, ünnepek, nyelvek, különféle vallási gyakorlatok. A legtöbb fesztivál az igazából a valláshoz és az őslakos népekhez köthető. Természetesen ezek mind nagyon sok látogatót vonzanak, mivel olyan kínálattal rendelkeznek, amelyeket máshol nem lehet átélni, pont a tradíciók és hagyományok miatt. Rengeteg fesztivált szoktak szervezni az országban, a legnagyobbak közé sorolhatjuk például a Cali karnevált vagy a Virágok fesztiválját (Feria de Las Flores).

Hetedik kérdésem kapcsolódott az azt megelőző kérdéshez, ugyanis a fent említett témakört kutatva felfigyeltem két karneválra, amelyek kimagasló számú turistát vonzottak Kolumbiába az utóbbi években. A két karnevál a „Barranquillai Karnevál” és a „Feketék és Fehérek Karneválja”. Egy kicsit számokkal is alátámasztva az idei évben rekordszámú, mintegy 4,9 millió látogatót vonzott Barranquillaba a karnevál, ami több mint duplája annak, ahányan a

pandémia előtt utaztak oda ebből a célból.⁴ Kíváncsi voltam szerintük miért örvendenek ekkora hírnévnek a karneválok és mi váltotta ki a 2023-as évi kiemelkedően nagy számú turistalátogatást.

Julián megjegyezte, mint ahogyan azt már fent is említette ezek a fesztiválok fontos szerepet játszanak a hagyományörzésben. Nem csak sok kíváncsi turistát vonz a nem mindennapi programok miatt, hanem egyaránt segít életben tartani a tradíciókat. Véleménye szerint a kiemelkedő számú turistalátogatás betudható a pandémia lecsengésének és hogy az emberek ismét mernek és akarnak is felfedezni. Ezt nem csak a külföldi turistákra tudjuk rávetíteni, hanem a belföldiekre is, mivel rengeteg belföldi turista is érkezett a helyi fesztiválokra. Természetesen nem csak ezek lehetnek a befolyásoló tényezők, mivel ez egy sokkal komplexebb kérdéskör. Nyilván a kormány kampányai is nagy mértékben hozzájárultak a látogatók megemelkedett számához.

Nyolcadik kérdésem a gasztronómia témakörét érintette. Nagyságának és változatosságának köszönhetően természetesen a kolumbiai konyha is nagy hírnévnek örvend és sok ételkülönlegességgel rendelkezik. Régióként változik, hogy hol épp melyik kolumbiai étel mondható a tipikus fogásnak. Kétségen kívül a legismertebb ételek közé tartozik a bandeja paisa, az arepa és az ajiaco. Megkértem őket, hogy meséljenek egy picit erről a témáról, hasznosítják-e ezt a turizmusban. Nyitott-e az ország a gasztroturizmus felé és szoktak-e esetleg gasztronómiai fesztiválokat szervezni.

Ignacio bevallotta, hogy hármójuk közül nagyon egyikük sem jártas a főzés területén, de tény és való, hogy a kolumbiai ételek és összetevők régióként is nagyon eltérőek. Viszont úgy gondolja elmondhatjuk, hogy Kolumbia nem a gasztroturizmusról híres, de ez természetesen nem azt jelenti, hogy ne szerveznének ilyesfajta fesztiválokat. A kolumbiai gasztrofesztiválok jellemzően a séfeket, az éttermeket és az élelmiszertermelőket hozzák össze, tehát nem kimondottan turisztikai nagyközönséget vonzanak. De ha egy fesztivált kellene mondani, ami kiemelkedik az országban és a gasztronómiához köthető, akkor az Alimentarte fesztivált tudná megemlíteni, amelyet Bogotában szerveznek meg.

Kolumbiában a 2000-es évek elején kezdett el igazán berobbanni a turizmus. Ekkor kezdték el jobban fejleszteni az infrastruktúrát, hoteleket/szállodákat építettek. Miután csökkent a polgári konfliktus intenzitása az ország önmagában biztonságosabbá vált. Ezt követően kezdtek el

---

⁴ <https://carnavaldebarraquilla.org/carnaval-2023/>

turisták érkezni a kolumbiai nagy négyes (Cartagena, Bogotá, Medellín és a központi kávé háromszög) területein kívülre is. Megkérdeztem tőlük, hogy tudnának-e esetleg nagyobb változásokat mondani a turizmus területén és ha volt nagyobb változás, akkor az minnek az eredménye.

Ignacio véleménye szerint, egy nagyon fontos változást hozott az új országmárka, ami azt jelenti, hogy igyekeznek az országot pozitív fényekben népszerűsíteni külföldön. Nyilvánvalóan ehhez szükség volt egy békésebb országra, ugyanis a kampányok egy olyan témakörre fókuszálnak, amelyek a régi országban nem lettek volna lehetségesek. De fontosnak tartja megemlíteni, hogy az a tény, hogy turisták érkeztek a kolumbiai nagy négyes területein kívülre az a hátizsákos turistáknak köszönhető. Mivel ők a kockázatok ellenére is merészek voltak és mertek felfedezni, kilépni a biztonságos komfortzónából. Valójában ők voltak azok, akik megnyitották az utat a többi turista előtt. Úgy gondolja, hogy az intézményi változásokon kívül, például említették neki a turisztikai minisztériumhelyettes létrehozásának jelentőségét, mivel ilyen 2006 előtt nem volt. Fontos lépés volt a turizmus bevonása Kolumbia külföldi promóciójának egyikeként, mert korábban nem volt része a munkának. Sőt, ami szerinte nagy előrelépés volt az a vízumszabályok megváltoztatása, ami valamikor a 2010-es évek közepe felé volt. Az enyhébb szabályok miatt, sokkal elérhetőbbé vált Kolumbia a külföldiek számára.

Tizedik kérdésem a fenntartható turizmus témája köré összpontosul. Sok helyen olvastam, hogy Kolumbiának nagy esélye van megragadni az ökoturizmus és a fenntartható turizmus nyújtotta lehetőségeket. Az egyik jó dolog abban, hogy az országnak az elmúlt 30 évben nem volt sok rendeltetése a turizmust illetően, az az, hogy a kormány és a világ mára már sokkal tudatosabb a fenntartható turizmus szempontjából. Emiatt Kolumbia előnyösebb helyzetben van a többi országhoz képest, mivel könnyebben tudja kezelni a felelősségteljes turizmust, mint versenytársai. Érdekelt, hogy tudnának-e arról mesélni, hogy milyen tervek vannak a fenntartható turizmus fejlesztésére az országban, illetve szerintük versenyképes tudna-e maradni az ország ebben a szektorban.

Freddy azt mondta, hogy legjobb tudása szerint Kolumbia területének közel 30%-a védett terület. Kételtűek, hüllők, madarak biodiverzitását tekintve szinte világelsőnek mondható Kolumbia. Természetesen ezek a számok szimpatikusak a nemzetközi turisták számára, emiatt meg is ragadják a bennük rejlő lehetőségeket. Úgy gondolja, hogy a jelenlegi kormány külpolitikájának egyik legfontosabb eleme a környezetvédelem, a klímaváltozás enyhítése és megfékezése. Mindez természetesen átível mind a turizmusra, mind a kampányokra és egyértelműen a fejlesztési stratégiákra is.

Tizenegyedik kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy mit gondolnak kik Kolumbia első számú potenciális látogatói és miért. Statisztikák alapján az Egyesült Államok a fő küldőpiaca Kolumbiának. 2022-ben több mint 903 000 turista érkezett az Egyesült Államokból.⁵ Megkérdeztem szerintük korosztály és jövedelmi helyzet alapján lehet-e csoportosítani a küldőországokat és meséljenek egy picit az európai helyzetről is.

Freddy megjegyezte, mint ahogyan már többször beszéltünk róla Kolumbiában rengeteg féle turizmust tudunk megkülönböztetni. Emiatt több okból érkeznek az országba turisták. Motivációk alapján legnagyobb arányban turizmus, átutazás, üzleti élet és rendezvények miatt érkeznek a külföldiek. A korosztály és jövedelem alapján azt mondaná, hogy attól függ mi okból érkezik a turista. Rengeteg hátizsákos turista jön meglátogatni Kolumbia népszerű és kevésbé ismert tájait is, ők általában fiatalabb korosztályba tartoznak és alacsonyabb költségvetéssel rendelkeznek. Európát, mint küldőpiacot az elmúlt pár év után mondhatná, hogy a jelentősebbek közé tudja sorolni.

Következő kérdésemnél Kolumbia nemzetközi kapcsolatairól beszéltünk. Érdeklődtem, hogy mely piacokat szeretnék megcélozni és miért, illetve terveznek-e Magyarországra felé nyitni.

Ignacio véleménye szerint az egyik legfontosabb dolog, hogy Kolumbia kormánya akarja is, hogy legyen és tesz is azért, hogy meg tudja tartani a többi országgal való kapcsolatát. Nincs olyan ország, amely tiltaná, hogy Kolumbiával nemzetközi kapcsolat jöjjön létre. Magyarországot megemlítve azt mondhatja, hogy nagyon jó feltételek jöttek létre az első politikai együttműködéssel. Egy olyan gazdaság alakult meg, amely mindig azt akarja, hogy több és jobb legyen. Viszont a kereskedelmi csere szintje alacsony és azt remélik, hogy több lesz a jövőben. Kolumbia politikája, hogy nyitott minden ország felé, minden multikulturális fórum és szervezet iránt is.

Tizenharmadik kérdésnek feltettem, hogy van-e olyan szervezet, állami intézmény esetleg nemzetközi és hazai együttműködés, ami a turizmus fejlesztéséért felelős. A ProColombia munkásságáról sokat lehet olvasni, emiatt szerettem volna tudni, hogy van-e esetleg egy ehhez hasonló szervezet, amelynek ilyen releváns szerepe van.

Julián legegyszerűbben úgy tudta leírni, hogy a különféle szervezetek és szektorok kapcsolatban vannak egymással. Úgy kell elképzelni, hogy kapcsolat van az éttermek között, a turizmusban résztvevő összes vállalat és magánszemély kapcsolatban áll egymással és

---

⁵ <https://www.mincit.gov.co/prensa/noticias/turismo/visitantes-no-residentes-en-primeros-siete-meses>

elsősorban természetesen saját érdekeiket igyekeznek megvédeni. Ők azok, akik később párbeszédet folytatnak a ProColombia szervezetével, párbeszédet folytatnak a minisztériumokkal. Ezután pedig megpróbálnak együttműködni annak érdekében, hogy biztosítsák a szükséges fejlesztéseket az ágazat számára. Például sok városnak van olyan ügynöksége, amely a kereskedelmet és a turizmust népszerűsíti. Ez főleg a nagyobb városokra jellemző, mint Cali, Bogotá, Medellín, Barranquilla. Mindegyiküknek van egy olyan ügynöksége, mint amilyen ProColombia és ők helyi szinten végzik munkájukat. Hozzátette, hogy a nemzetközi kapcsolatok egy másik formája a turizmuson és promóción belül a kereskedelem. A tárgyalások és beszélgetések, amelyek a különböző kereskedelmi kamarák, a szigetországok és más országok között zajlanak. A turizmuson belüli kapcsolatépítés másik formája pedig a testvérvárosi kapcsolatok.

A ProColombia turisztikai alelnökének, Julian Guerrero Orozco, szavaival élve „Amikor az idegenforgalmi tanács Kolumbiát népszerűsíti, nem rejtjük el azt a tényt, hogy Kolumbiát korábban az erőszakkal, a kábítószerrel és a narkotikumokkal hozták összefüggésbe. Kolumbia múltbeli erőszakos hegei egy olyan történelmet írnak le, amelyből tanulni kell, nem pedig elrejtteni.” Véleményem szerint nap, mint nap minden olyan személy, akinek Kolumbia szíve ügye azért dolgozik, köztük én is azért írom a szakdolgozatomban, hogy megmutassák az embereknek az ország nem olyan és nem az, mint amit különféle műsorokban és főcímeiken látnak, hanem ettől sokkal több. Utolsóelőtti kérdésemnél ehhez kapcsolódóan érdeklődtem, hogy milyen intézkedéseket tettek annak érdekében, hogy a turistákban tudatosítsák azt, hogy biztonságos Kolumbiába utazni.

Ignacio azt felelte, hogy igazából azt is mondhatná, hogy erre a kérdésre a válasza az egész eddigi interjúban átbeszélte dolgok lennének. Azonban az elmúlt években valóban nagyon sikeres volt a kormány kampánya a turisták bevonása érdekében. Úgy gondolja nagyon fontos megemlíteni, hogy az ország nem akarja a szőnyeg alá seprni a negatívumot, azt, amiről a múltban híres volt. Hanem inkább azt mondják, hogy igen tudjuk régen mi volt a helyzet, azonban nézzétek meg milyen jó irányba haladunk és hol tartunk most annak érdekében, hogy ti turisták ide tudjatok utazni. Ez viszont nem csak egy közhelyes szöveg, hanem valóban így van, ugyanis a kormány tényleg nagy figyelmet fordít a híres helyszínek biztonságára.

Utolsó kérdésként pedig egy nagyon rövid, viszont annál inkább nagyobb horderejű kérdés választottam. Miért épp Kolumbia?

Ignacio tömören annyit válaszolt, hogy Kolumbia rendelkezik minden olyan vonzerővel, amelyet egy turista kereshet függetlenül az utazási motivációjától. Bármit keresel, ott megtalálod.

7.3. Az interjú elemzése és eredménye

Az interjú sikeressége nagyban köszönhető annak, hogy a nagykövet Úr és kollégái felkészültek voltak, emiatt sok hasznos információval és forrással tudtak ellátni. Mivel hárman próbáltak a legjobb tudásuk és szakértelmük alapján válaszolni kérdéseimre, úgy gondolom nagyon megbízható válaszokat kaptam.

A nagykövet Úr elmondásai alapján is bebizonyosodik, hogy Kolumbia turizmusa a negatív és erőszakos múltja ellenére is sokat fejlődött. Kétségtelen, hogy az egyik legfontosabb húzóerő a fesztivál turizmusban van. Ennek az oka, hogy ezek az esemény vonzzák tömegesével a turistákat. Mivel a fesztiválok és karneválok több napig tartanak, ezért a látogatók bevételt termelnek nem csak a rendezvények, hanem a hozzájuk kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások számára is.

Kolumbiának hatalmas lehetősége van megragadni a fenntartható turizmust. Ez annak köszönhető, hogy az országban nem igazán volt jelen magas színvonalú turizmus az elmúlt 70-80 évben. Ez azt jelenti, hogy az országnak nem egy meglévő infrastruktúrát kell átépíteni, hanem az új beruházások már eleve a fenntarthatóság jegyében fognak megvalósulni.

Leszögezhetjük, hogy igaz a felvetés, miszerint Kolumbia turizmusa a fesztiválok és a fenntarthatóság révén tudott rövid időn belül kimagasló eredményeket elérni.

Összefoglalás

Szakedolgozatom témájaként egy olyan kérdéskört választottam, amelyet hazai viszonylatban nézve nem igazán szoktak kutatni. Ez a témakör Kolumbia turizmusa és annak fejlődése. Magyar nyelvű szakirodalmak tekintetében nagyon kicsi volt a választék. Ebből kifolyólag, szinte csak idegennyelvű forrásokat használtam fel a dolgozatom megírása során. Nem volt egyszerű munka, azonban minden bizonnyal megérte, mivel sokkal tisztább képet kaptam Kolumbia turizmusáról.

Dolgozatom során arra a kérdésekre kerestem a választ, hogy hogyan alakult ki a dél-amerikai ország turizmusa és mely tényezőknek köszönhetően sikerült pár évtized alatt színvonalas eredményeket elérnie. Részletesebben is megvizsgáltam a fent leírt kérdéseket a fenntarthatóság és a fesztiválok aspektusait előtérbe helyezve.

A szakedolgozatom célja az volt, hogy szemléltessem, miért érdemes egy tőlünk nagyon messze található ország különböző turizmus politikáit ismerni. Szerettem volna bebizonyítani, hogy egy olyan elmaradottnak és negatívnak hitt ország, mint Kolumbia miért tudta felvenni a versenyt a nemzetközi turizmussal. Bár elmondható az, hogy hazánk és Kolumbia között nem sok párhuzamot lehet húzni, mégis úgy gondolom nagyon sokat tudnánk tőlük tanulni.

Dolgozatom elején röviden leírtam, hogy milyen körülmények között létezett és hogyan lett független a Latin-amerikai ország. Amikor 1886-ban megalakult Kolumbia elég rossz politikai helyzet uralkodott az országban. A Liberális és a Konzervatív Párt közötti forrongások miatt nehezen tudott a gazdaság fejlődni. A később bekövetkezett komolyabb összetűzések után a Kolumbiai Forradalmi Fegyveres Erők (FARC - Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia) félelemben tartották a népet, emiatt egy negatív vélemény rögződött be Kolumbiáról a világ más országai számára.

A második fejezetben a XX. századi körülményeket szemléltettem. Az 1950-es évek második felétől kezdve egészen a 2000-es évek első évtizedéig többször csillapodni látszott a rossz politikai helyzet. Ennek köszönhetően be tudott indulni Kolumbia turizmusa. Évről évre fejlődött az idegenforgalom, megalapították az ágazat számára nélkülözhetetlen egységeket és szervezeteket. Olyan gyorsasággal sikerült fellendíteni az ország turizmusát, hogy a 2010-es évekre Kolumbia felkerült a világ turisztikai térképére.

Az ezt követő két fejezetben bemutattam, hogy milyen intézkedéseket tettek a turizmus javítása érdekében. Azt is kifejtettem, hogy miért rendelkezik elsőrendű prioritással a fenntarthatóság

az ország és a turizmus életében. A negyedik fejezet keretein belül részleteztem a fenntartható turizmus politika fontosabb tudnivalóit is.

Az ötödik és hatodik fejezetem a fesztiválokról szólt. Először megmagyaráztam, hogy honnan erednek a fesztiválok és miért képezik fontos részét a kolumbiai kultúrának. Régióra lebontva szemléltettem, hogy melyik területen milyen karneválokat szerveznek és milyen tradíciók köthetőek hozzájuk. Mivel a fesztivál turizmus a kolumbiai idegenforgalom egyik húzóereje, ezért számokkal is alátámasztottam, hogy miért járult hozzá nagyban az ország turizmusának a fejlődéséhez.

Ezt követi véleményem szerint a szakdolgozatom egyik legérdekesebb és legmeghatározóbb fejezete, ami a mélyinterjú. Kutatási módszerként a kvalitatív, módot választottam, emiatt fontos volt, hogy egy releváns személy legyen az interjú alanyom. Nagy megtiszteltetésben volt részem, mivel személyesen készíthettem interjút Kolumbia magyarországi nagykövetével, a meghatalmazott miniszterrel és a másodtitkár konzuli megbízottal is. A bő másfél órás interjú során a válaszaikkal megerősítették bennem, hogy Kolumbia valóban egy olyan szintű fejlődésen esett át, ami nem sok országról mondható el.

Leszögezhetjük, hogy ez a számottevő fejlődés a kiváló turisztikai kampányoknak, a fenntartható turizmuspolitikának és a tradíciókat életben tartó fesztiváloknak köszönhető. Elmondhatjuk, hogy érdemes az idegenforgalmi szektorba befektetni, mivel szinte biztos, hogy nyereségesen fogunk belőle kijönni. Fontos megállapítani, hogy a fenntarthatóság valóban az elsőszámú szempont kell, hogy legyen bármilyen turisztikai fejlesztésről is beszéljünk. Ez nem csak Kolumbia esetében mondható el, hanem a világ minden országának erre kell törekednie. A nagykövet Úr elmondásai alapján is ez az, amit az ország kitűzött célul a jövőre nézve. Egy olyan idegenforgalmi szektor működtetése, amely nem csak az emberek, hanem a bolygónk számára is kedvező.

Irodalomjegyzék

Anderle Á. (2012): *Latin-Amerika: A függetlenség útjai*, második bővített kiadás. Szeged: Bicentenario

Arboleda, D. (2006): La música de la Costa Atlántica colombiana. Transculturalidad e identidades en México y Latinoamérica. *Revista Colombiana De Antropología*, núm. 41, pp. 171–203. DOI: 10.22380/2539472X.1206, <https://doi.org/10.22380/2539472X.1206>

Benković, A. – Mejia, J. F. (2014): Tourism as a Driver of Economic Development: The Colombian Experience. Center for Research in Economics and Finance (CIEF), Working Papers, No. 08-08. DOI: 10.2139/ssrn.2475871, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2475871>

Bolívar, R. I. (2006): Discursos emocionales y experiencias de la política - las Farc y las Auc en los procesos de negociación del conflicto (1998-2005). Letöltés dátuma: 2023. 10. 14. forrás: <http://hdl.handle.net/1992/9087>

Bravo, A. – Gallo, J. – Sánchez, L. – Pardo, L. – Rivera, F. (2020): Política de Turismo Sostenible: "Unidos por la Naturaleza" *Resumen Ejecutivo*. Letöltés dátuma: 2023. 10. 14. forrás: <https://www.mincit.gov.co/minturismo/calidad-y-desarrollo-sostenible/politicas-del-sector-turismo/politica-de-turismo-sostenible/politica-de-turismo-sostenible-9.aspx>

Camelo, A. – Sicacha, L. – Garcia, C. (2020): Impacto de la competitividad en los hoteles de Ibagué. DOI: 20.500.12494/18458, <https://hdl.handle.net/20.500.12494/18458>

Chaves, M. – Montenegro, M. – Zambrano, M. (2014): *El valor del patrimonio: mercado, políticas culturales y agenciamientos sociales*. Bogotá: Instituto Colombiano de Antropología e Historia, 2014. Letöltés dátuma: 2023. 11. 03. forrás: <http://8.242.217.84:8080/jspui/handle/123456789/33074>

Coria, J. – Calfucura, E. (2012): Ecotourism and the development of indigenous communities: The good, the bad, and the ugly. *Ecological Economics*, P. 73, pp. 47-55. DOI: 10.1016/j.ecolecon.2011.10.024, <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2011.10.024>

Cortés, Á. – Torres, A. – López-López, W. – Pérez, C. D. – Pineda-Marín, C. (2016): Forgiveness and reconciliation in the context of the Colombian armed conflict. *Psychosocial Intervention*, P. 25, pp. 19–25., DOI: 10.1016/j.psi.2015.09.004, <https://doi.org/10.1016/j.psi.2015.09.004>

Czerny, M. – Mendoza, C. – Czerny, A. – Giraldo, D. (2018): Cultural heritage and the development of sustainable tourism in the Eje Cafetero region of Colombia. *Ekonomiczne Problemy Turystyki*, P. 44., pp. 83-99. DOI: 10.18276/ept.2018.4.44-08, <https://doi.org/10.18276/ept.2018.4.44-08>

González, A. R., (2004): La política exterior de Colombia a finales del siglo XX. Primera aproximación. *Investigación & Desarrollo*, núm. 12., pp. 258-285. Letöltés dátuma: 2023. 09. 22. forrás: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=26810202>

Guzmán, D. – Rodríguez, M. (2019): Turismo sostenible en Colombia: revisión documental académica. DOI: 20.500.12495/3085, <https://hdl.handle.net/20.500.12495/3085>

Hidalgo, M. (2019): Valoración del impacto económico y social del Carnaval de Negros y Blancos de Pasto, Colombia. *Lecturas de Economía*, núm. 90., pp. 195-225. DOI: 10.17533/udea.le.n90a07, <https://doi.org/10.17533/udea.le.n90a07>

Jaramillo, G. (2006): Pobreza rural en Colombia. *Revista Colombiana de Sociología*, núm. 27, julio-diciembre, pp. 47-62. Letöltés dátuma: 2023. 10. 10. forrás: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=551556292003>

Jaramillo, H. A. – Molinares, S. P. – Pardo, S. N. – Marín, M. T. (2023): El turismo en México y Colombia: un estudio comparado con cifras. *Documentos De Trabajo ECACEN*, núm. 2, pp. 57-69. DOI: 10.22490/ECACEN.7474, <https://doi.org/10.22490/ECACEN.7474>

Largo, S. (2015): Usos y debates del concepto de fiesta popular en Colombia. *Antipoda. Revista de Antropología y Arqueología*, núm. 21, pp. 147-164. DOI: 10.7440/antipoda21.2015.07, <https://doi.org/10.7440/antipoda21.2015.07>

Londoño, E., Therrien, M., Gachará, F. (2001): La divulgación de la arqueología en el Museo del Oro: promover la convivencia en Colombia. *Boletín Museo del Oro*, núm. 48, enero-junio. Letöltés dátuma: 2023. 11. 15. forrás: www.banrep.gov.co/museo/esp/boletin

Martín, M. – Guerra, R. (2018): Comentarios a la Ley General de Turismo de Colombia tras la reforma del año 2012. DOI: 10.25115/ridj.v2i3.1780 <https://doi.org/10.25115/ridj.v2i3.1780>

Martínez, C. A. – Ortega, V. A. (2017): Organización del patrimonio cultural en Colombia: Una categoría inexplorada. *HiSTOReLo: Revista de Historia Regional y Local*, P. 9(18), pp. 383-421., DOI: 10.15446/historelo.v9n18.59638, <https://doi.org/10.15446/historelo.v9n18.59638>

Martínez, O. C. – Gamba, B. L. – Castelblanco, C. D. (2021): Cambio climático y competitividad turística en las regiones de Colombia (Climate Change and Tourist Competitiveness in the Regions of Colombia). *Turismo y Sociedad*, P. 29, julio-diciembre. Letöltés dátuma: 2023. 11. 20. forrás: (<https://ssrn.com/abstract=3875856>)

Mogrovejo-Andrade, J. – Herrera-Martínez, S. – Maldonado-Niño, L. – García-Torres, N. (2019): El Turismo como Contribución al Crecimiento del PIB para el Desarrollo de la Economía del País. *Clío América*, núm. 13(25), pp. 298-307. DOI: 10.21676/23897848.3414, <http://dx.doi.org/10.21676/23897848.3414>

Navarro-Hoyos, S. (2022): Identidad cultural en el Caribe colombiano. El caso del Carnaval de Barranquilla. *Memorias: Revista Digital de Historia y Arqueología desde el Caribe*, núm. 46, pp. 108-136. DOI: 10.14482/memor.46.394.25, <https://doi.org/10.14482/memor.46.394.25>

Pérez, M. (2012): Ceremoniales, Fiestas y nación Bogotá: un escenario. Bogotá: Intercultura Colombia, 2012. Letöltés dátuma: 2023 11. 09. forrás: https://books.google.hu/books?hl=hu&lr=&id=4T0ABwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA56&dq=Ceremoniales,+Fiestas+y+naci%C3%B3n+Bogot%C3%A1:+un+escenario&ots=Lfvi4kftm4&sig=WZ9z40PTE0_-9-uIZf7Fs3G59pk&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Prieto, Z. Y. – Corzo, M. L. – Ramírez, R. I. (2021): Una mirada al turismo como motor de crecimiento económico en las regiones nortesantanderianas y la situación del sector en la coyuntura del Covid-19. *Revista Aglala*, núm. 12(S1), julio-diciembre, pp. 1–22. Letöltés dátuma: 2023. 11. 20. forrás: <https://revistas.uninunez.edu.co/index.php/aglala/article/view/2050/1442>

Rodríguez, A. R. (2022): El turismo como motor de crecimiento económico en Colombia (2000-2019). *Revista internacional de turismo, Empresa y territorio*, P. 6(1), pp. 57–83., DOI: 10.21071/riturem.v6i1.14056, <https://doi.org/10.21071/riturem.v6i1.14056>

Rosker, E. – Torres, M. – Cañas, L. (2008): *Caso académico: Colombia es Pasión Caso A*. Bogotá: Editorial Universidad del Rosario, 2008. Letöltés dátuma: 2023. 10. 03. forrás: <https://editorial.urosario.edu.co/pageflip/acceso-abierto/maqueta-colombia-es-pasion-24-sep-con-guias.pdf>

Salinas, O. (2023): *El sector turístico y hotelero en Colombia: sonrisas con cautela*. Letöltés dátuma: 2023. 09. 29. forrás: <http://hdl.handle.net/11371/6057>

Soto, C. (2021): Análisis de las estrategias generadas para el sector hotelero de Colombia para superar la crisis por la covid-19 durante la fase de pandemia. *Turismo y Sociedad*, núm. 29, julio-diciembre. Letöltés dátuma: 2023. 10. 30. forrás: <https://ssrn.com/abstract=3875871>

Szente-Varga M. – Bács Z. Gy., (2019): *Dél-Amerika a 21. században – társadalmi, gazdasági és politikai konfliktusok Kolumbia turizmusának története*. Budapest: Dialóg Campus

Vanegas, J., Valencia, M., Restrepo, J., Muñeton, G. (2020): Modeling determinants of tourism demand in Colombia. DOI: 10.20867/THM.26.1.4, <https://doi.org/10.20867/thm.26.1.4>

Vega, A. (2011): El aeropuerto El Dorado como elemento de planeamiento multiescalar y articulador urbano regional: instrumentos y actores de la planeación DOI: 10.11144/Javeriana.10554.2049, <https://doi.org/10.11144/Javeriana.10554.2049>

Ábrajegyzék

1. ábra: Nemzetközi turista érkezések száma Kolumbiába 1995-2006 között, 10. oldal

Hallgatói nyilatkozat

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /

diplomadolgozat / záródolgozat/ portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános

hozzáféréséről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: BAZSÓ ALEXANDRA

A Hallgató Neptun kódja: EFBQGY

A dolgozat címe: KOLUMBIA TURIZMUSÁNAK KIALAKULÁSA ÉS FEJLŐDÉSE
A FENNTARTHATÓSÁG ÉS A FESZTIVÁLOK JEGYÉBEN

A megjelenés éve: 2024

A konzulens intézetének neve: VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG

A konzulens tanszékének a neve: INTÉZET

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitóri rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitóri rendszerében.

Kelt: 2024 év 04 hó 19 nap

Hallgató aláírása

Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

BAZSÓ ALEXANDRA (név) (hallgató Neptun azonosítója: EFBQGY)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot/diplomadolgozatot áttekintettem,
a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai
szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: 2024 év 04 hó 15 nap

Dr. Kovács Györgyi
belső konzulens

---

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.